

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

УДК 336:321.02

JEL Classification: H60, H71, H72

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Пухир С.Т., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Університет банківської справи», м. Київ

Анотація. На сучасному етапі впровадження, державна регіональна політика в Україні, як ніколи вимагає координації її цілей, заходів та завдань з фінансовим забезпеченням. Адже фінансове забезпечення розвитку регіонів України є складною проблемою, що перманентно вирішувалась упродовж останніх років у напрямку підтримки регіонів, а не їх розвитку. У зв'язку з цим, у статті акцентовано увагу на визначених чинним законодавством основних механізмах фінансового забезпечення реалізації державної регіональної політики в Україні: міжбюджетних трансфертах з державного бюджету місцевим бюджетам; капітальних видатках державного бюджету; державних цільових програмах; програмах і заходах, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку; угодах щодо регіонального розвитку; об'єднаних на договірній основі ресурсів суб'єктів регіональної політики. Виділено основні проблеми фінансового забезпечення, які вимагають подальшого впровадження елементів ринкової моделі управління державними коштами, вдосконалення процесу формування та використання бюджетних ресурсів на капітальні видатки, на реалізацію державних цільових програм, підвищення ефективності та результативності механізму об'єднаного фінансування проектів у рамках реалізації цілей і завдань Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року. На основі ідентифікованих проблем та системного підходу обґрунтовано концептуальні засади модернізації фінансового забезпечення державної регіональної політики. Визначено мету, пріоритети, до яких належать зміцнення фінансової незалежності об'єднаних територіальних громад та регіонів; стимулювання ефективного використання власного фінансового потенціалу регіонів; прозорість та прогнозованість міжрегіонального розподілу фінансових ресурсів державного бюджету; підвищення ефективності використання бюджетних коштів; нарощення обсягів та підвищення ефективності інвестиційних видатків; удосконалення механізму функціонування державного фонду регіонального розвитку, а також фактори забезпечення та очікувані результати впровадження на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Ключові слова: фінансове забезпечення, фінансові механізми, державний бюджет, місцеві бюджети, державна регіональна політика.

CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF MODERNIZATION OF FINANCIAL SUPPORT FOR STATE REGIONAL POLICY IMPLEMENTATION

Svitlana Pukhyr, PhD in Economics, Associate Professor

University of Banking in Kiev

Summary. At the present stage of implementation the state regional policy in Ukraine more than ever requires coordination of its objectives, activities and tasks with financial maintenance. Since the financial maintenance of Ukraine's regions development is a complex problem that was permanently solving during recent years towards the support of the regions, but not their development. In this regard, the attention in the article is focused on the main mechanisms of financial maintenance of the state regional policy implementation in Ukraine defined by the applicable legislation: intergovernmental transfers from the state budget to local budgets; capital expenditures of the state budget; state target programs; programs and activities realized by the state fund for regional development; agreements on regional development; regional policy resources combined on a contractual basis. The main problems of financial support have been pointed out. They require further implementation of market model elements of public funds management, improvement of the process of formation and use of budget resources for capital expenditures, for the implementation of state target programs, increasing the efficiency and effectiveness of the mechanism of the joint financing of projects within the realization of the objectives and tasks of State regional development strategy for the period until 2020. On the basis of these problems and systemic approach the conceptual foundations to modernize financial support of the state regional policy have been justified. The objective, priorities which include consolidation of financial independence of combined territorial communities and regions; promotion of effective use of the own financial potential of regions; transparency and predictability of inter-regional distribution of financial resources of the state budget; increasing the efficiency of using budget

funds; increasing the volume and efficiency of investment spending; improvement of the functioning mechanism of the State regional development fund, as well as factors of maintenance and expected results of implementation at the national, regional and local levels have been defined.

Key words: *financial support, financial mechanisms, state budget, local budget, the State regional policy.*

Постановка проблеми. Модернізація фінансового забезпечення реалізації державної регіональної політики в сучасних умовах глобалізаційних процесів у фінансовій сфері визначається як одне з найактуальніших питань, яке має забезпечити розв'язок дуже складних фінансових проблем у всіх соціальних і економічних сферах розвитку держави та її регіонів, водночас забезпечувати досягнення головної мети – створення умов для всестороннього розвитку суспільства.

Сукупність існуючих проблем поряд із новими викликами, що диктуються сучасними реформами в країні, обумовлюють необхідність кардинальних змін у практиці управління фінансовими ресурсами на рівні держави, регіонів та територіальних громад, модернізації форм і механізмів фінансового забезпечення реалізації державної політики регіонального розвитку в напрямі посилення оптимальності її фіскального та стимулюючого ефектів, для збалансування інтересів центру й регіонів, усунення диспропорцій фінансової забезпеченості окремих територій, зниження напруги у міжбюджетних відносинах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам фінансового забезпечення регіонального розвитку та питанням їх розв'язання присвячені дослідження багатьох вітчизняних учених, зокрема: В.Боронос, О.Власюка, О.Вовчак, Г.Возняк, В.Гейця, Б.Данилишина, М.Долішнього, М.Крупки, І.Сторонянської, які у своїх доробках наголошували на обмеженості бюджетних коштів місцевої влади для виконання покладених на неї завдань, посиленні між бюджетних трансфертів, питома вага яких щороку зростає і становить більше половини доходів місцевих бюджетів, надмірній диференціації регіонів за рівнем фінансового потенціалу, переважанні патерналістських очікувань, недосконалості каталізаторів і мультиплікаторів регіонального розвитку.

Невирішеною складовою частиною загальної проблеми залишається питання модернізації фінансового забезпечення реалізації державної регіональної політики в напрямі: зміцнення фінансової незалежності об'єднаних територіальних громад та регіонів; стимулювання ефективного використання власного фінансового потенціалу регіонів; прозорість та прогнозованість міжрегіонального розподілу фінансових ресурсів державного бюджету; підвищення ефективності використання бюджетних коштів; нарощення обсягів та підвищення ефективності інвестиційних видатків; удосконалення механізму функціонування державного фонду регіонального розвитку, а також фактори забезпечення та очікувані результати впровадження на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Метою даної статті є наукове обґрунтування концептуальних засад модернізації фінансового забезпечення формування та реалізації державної регіональної політики на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна регіональна політика в сучасній Україні, як ніколи вимагає координації її цілей, заходів та завдань з фінансовим забезпеченням. Адже, фінансове забезпечення розвитку регіонів України є чималою проблемою, що перманентно вирішувалась упродовж останніх років у напрямку підтримки регіонів, а не їх розвитку. При цьому, система надання фінансової підтримки завжди перебувала у надмірній залежності від рішень вищих органів влади, що не залишало місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування простору для діяльності та прояву ініціативності у пошуку ресурсів [1,с.205] для розв'язання проблем фінансового забезпечення, серед яких виділяємо:

- хронічний дефіцит фінансових ресурсів у органів місцевого самоврядування на виконання делегованих повноважень та недостатність власних доходних джерел;
- непрозорість формування показників місцевих бюджетів та розподілу обсягів міжбюджетних трансфертів;
- обмежений доступ місцевих бюджетів до ринку запозичень;
- низька результативність використання бюджетних коштів.

Наголос на державних фінансах та бюджетних механізмах фінансування процесів регіонального розвитку традиційно переважає у фінансовій політиці держави. Зокрема, у Державній стратегії регіонального розвитку України на період до 2020 року[2] та Законі України «Про засади державної регіональної політики» у розділі IV «Фінансо-

ве забезпечення державної регіональної політики» конкретизовано механізми фінансування державної регіональної політики, а саме: міжбюджетні трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам; капітальні видатки державного бюджету; державні цільові програми; програми і заходи, включаючи інвестиційні програми і проекти, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку; угоди щодо регіонального розвитку; об'єднання на договірній основі фінансових ресурсів суб'єктів регіональної політики, державних та приватних партнерів на принципах здійснення державно-приватного партнерства, міжнародних інституцій, та джерела фінансування державної регіональної політики [3] :

1) кошти Державного бюджету України, зокрема державного фонду регіонального розвитку;

2) кошти місцевих бюджетів;

3) благодійні внески;

4) кошти міжнародних організацій;

5) кошти з інших джерел, не заборонених законодавством.

Автор у своєму дослідженні «Сучасні механізми фінансового забезпечення реалізації державної регіональної політики» провела аналіз визначених механізмів за яким можна зробити наступні висновки:

- попри позитивні зміни, внаслідок систематизації бюджетних та податкових новацій, запроваджених з 2015 року, міжбюджетні трансферти залишаються вагомим інструментом впливу уряду, зокрема Міністерства фінансів України, на місцеві бюджети у «ручному режимі»;

- капітальні видатки з державного бюджету, як механізм фінансового забезпечення не носить системного характеру щодо процесу формування та використання бюджетних ресурсів на досягнення певних цілей та завдань державної регіональної політики;

- велика кількість державних програм призводить до розпорошеності бюджетних коштів та неефективного їх використання, є значні недоопрацювання і в роботі Міністерства фінансів України, яке в переважній більшості не узгоджує з регіонами їх позиції та самостійно приймає рішення щодо бюджетних призначень за тими чи іншими програмами, що призводить до суб'єктивного підходу до фінансування окремих регіонів;

- і далі існують системні проблеми щодо обсягів коштів та прозорості розподілу, самостійності регіонів у визначенні пріоритетності їх спрямування, зокрема, значної розпорошеності та неефективності використання коштів державного фонду регіонального розвитку;

- існує цілий ряд причин, що значно уповільнюють використання механізму об'єднаного фінансування проектів у рамках реалізації цілей і завдань державної регіональної політики. Серед них:

- значний дефіцит бюджетних коштів як на центральному рівні, так і регіональному;

- відсутність встановленого щорічного фінансування довгострокових проектів , адже розподіл бюджетних коштів щороку визначається виходячи з реальних можливостей державного бюджету;

- складність механізму та недосконалість методології надання державної фінансової підтримки;

- дуже обмежені можливості на місцевому рівні отримання державних гарантій для реалізації проектів державно-приватного партнерства.

Отже, існуючі проблеми доводять необхідність модернізації як у законодавчо-нормативному полі, так і у практиці забезпечення фінансовими ресурсами на рівні держави, регіонів, територіальних громад перегляду форм і механізмів фінансового забезпечення державної регіональної політики в напрямі відповідності реаліям сьогодення, забезпечення рівних умов регіонального розвитку, формування конкурентоспроможних територіальних громад, здатних реалізовувати активну регіональну політику.

У дослідженні на основі системного підходу обґрунтовано концептуальні засади модернізації фінансового забезпечення державної регіональної політики, які визначають мету, пріоритети, фактори забезпечення та очікувані результати її впровадження на державному, регіональному і місцевому рівнях (рис. 1)

Концептуальні засади модернізації фінансового забезпечення державної регіональної політики

Мета

Удосконалення та підвищення ефективності використання бюджетних і небюджетних механізмів фінансування узгоджених заходів центральних і місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування для встановлення високого рівня якості життя кожного громадянина України.

Пріоритети

- зміцнення фінансової незалежності об'єднаних територіальних громад та регіонів;
- стимулювання ефективного використання власного фінансового потенціалу регіонів;
- прозорість та прогнозованість міжрегіонального розподілу фінансових ресурсів державного бюджету;
- підвищення ефективності використання бюджетних коштів;
- нарощення обсягів та підвищення ефективності інвестиційних видатків;
- удосконалення механізму функціонування державного фонду регіонального розвитку.

Фактори забезпечення

- рівень бюджетної децентралізації;
- удосконалення системи бюджетного планування і прогнозування;
- збільшення видатків місцевих бюджетів на фінансування інвестиційних проектів;
- забезпечення узгоджених дій для об'єднання та спрямування видатків на вирішення важливих регіональних проблем;
- забезпечення ефективності взаємодії на засадах державно-приватного партнерства;
- удосконалення механізму залучення і використання фінансових ресурсів міжнародних фінансових організацій.

Очікувані результати

На державному (центральному) рівні:

- виконання основних завдань визначених у Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року;
- створення обґрунтованої територіальної основи здатної забезпечити доступність та якість публічних послуг;
- здійснення бюджетної децентралізації, закріплення за кожною ланкою самоврядування стабільної дохідної бази;
- створення належних фінансових умов для зміцнення економічної бази розвитку територіальних громад.

На регіональному та місцевому рівнях:

- запровадження елементів ринкової моделі управління державними фінансами;
- впровадження середньострокового і довгострокового планування бюджету розвитку;
- закріплення за місцевими бюджетами частки національних податків;
- зростання зацікавленості в ефективній реалізації податкового потенціалу регіону;
- збільшення фінансової підтримки в рамках міжнародних програм та співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

Рисунок 1 – Концептуальні засади модернізації фінансового забезпечення

(авторська розробка)

Модернізації притаманні наступні основні риси:

- революційність, яка передбачає кардинальні зміни більшості інститутів, систем і структур суспільства;
- системність, тобто зміни одного механізму спричиняють трансформації інших механізмів та підсистем суспільства, що мають за мету цілісні системні зміни;
- одночасність проведення важливих реформ.

Метою модернізації фінансового забезпечення реалізації державної регіональної політики, на думку автора, є удосконалення та підвищення ефективності використан-

ня бюджетних і небюджетних механізмів фінансування узгоджених заходів центральних і місцевих органів влади та органів самоврядування для встановлення високого рівня якості життя кожного громадянина України.

Основними пріоритетами модернізації фінансового забезпечення слід вважати наступні:

- зміцнення фінансової незалежності об'єднаних територіальних громад та регіонів шляхом перерозподілу повноважень та ресурсів на всіх рівнях влади, підвищення фінансової самостійності місцевих бюджетів, зміцнення їх матеріальної та фінансової основи;

- стимулювання ефективного використання власного фінансового потенціалу регіонів, територіальних громад, відмова від патерналістських відносин між регіонами та центром;

- прозорість та прогнозованість міжрегіонального розподілу фінансових ресурсів державного бюджету, зокрема нових видів трансфертів: базової та реверсної дотацій, освітньої та медичної субвенцій;

- підвищення ефективності використання бюджетних коштів, що передбачає повне, цільове їх використання відповідно до затверджених параметрів бюджетного розпису й кошторису витрат, адже у сфері державних фінансів не налагоджена чітка система дієвих заходів для запобігання непрозорим і неефективним процедурам використання державних коштів [4, с.336];

- нарощення обсягів та підвищення ефективності інвестиційних видатків на центральному, регіональному та місцевому рівні, стимулювання використання небюджетних механізмів регіонального розвитку, зокрема державно-приватного партнерства, залучення внутрішніх та зовнішніх кредитних ресурсів, грантових коштів;

- удосконалення механізму функціонування державного фонду регіонального розвитку, щодо формування чітких принципів та критеріїв розподілу фінансових ресурсів між окремими територіями, які спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проектів, що мають на меті розвиток регіонів, створення інфраструктури індустріальних та інноваційних парків і відповідають пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку України на період до 2020 року та відповідних стратегіях розвитку регіонів.

На сучасному етапі реформування бюджетної системи фінансове забезпечення реалізації державної регіональної політики, залежить від наступних факторів:

1. Рівня бюджетної децентралізації. Не зважаючи на широкий потік публікацій з приводу бюджетної децентралізації, залишається невизначеним питання її оптимальних масштабів. У науковій доповіді « Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні» підготовленої науковцями ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долошнього НАН України [5, с.136] зазначається, що економічною наукою доведено (теорія бюджетного федералізму, теорія суспільного вибору, теорія децентралізації) наявність прямої залежності між рівнем міжрегіональної соціально-економічної диференціації в країні та оптимальним рівнем централізації. А саме, чим вищий рівень міжрегіональної економічної диференціації, тим більша частка доходів централізується задля забезпечення справедливого розподілу доходів у масштабах національної економіки. Централізація податково-бюджетних повноважень вважається виправданою до такого рівня, який дозволяє підвищення значення функції суспільного добробуту у всіх регіонах шляхом перерозподілу доходів у межах країни. Використовуючи метод ймовірного моделювання для оцінки наслідків податково-бюджетної децентралізації, вчені встановили, що оптимальний рівень централізації бюджетних ресурсів в Україні повинен знаходитись в межах 36,40%, проте фактичний рівень вилучення регіонального бюджетного ресурсу до державного бюджету протягом останніх десяти років вдвічі перевищив його оптимальне значення [6, с.].

2. Удосконалення системи бюджетного планування і прогнозування, зокрема шляхом впровадження програмно-цільового методу в бюджетному процесі на місцевому рівні, який Україна порівняно недавно почала запроваджувати. На сучасному етапі розвитку програмно-цільовий метод є одним з ефективніших для планування бюджетних видатків у багатьох країнах Європи. Чинне законодавство ЄС вимагає від країн-членів розробляти бюджет лише у програмно-цільовому форматі. Дуже цікавим з міжнародного досвіду є досвід Федеральної землі Гессен, де завдяки програмно-цільовому методу бюджетування зміщено акцент з питання: «Скільки грошей і на що

ми витрачаємо?» на питання «Чого ми хочемо досягти внаслідок використання цих грошей?» Як наслідок, принципово змінився підхід від ресурсів до результату [7,с.14].

3.Збільшення у структурі видатків місцевих бюджетів частки, що спрямовується на фінансування інвестиційних проектів місцевого рівня.

4.Забезпечення узгоджених дій та ефективної координації політики профільних центральних органів виконавчої влади, які мають вплив на регіональний розвиток, та місцевих органів влади і місцевого самоврядування для об'єднання та спрямування видатків на вирішення найбільш важливих регіональних проблем.

5.Забезпечення ефективної взаємодії між державними органами влади, органами місцевого самоврядування, приватними суб'єктами господарювання та інститутами громадянського суспільства на засадах державно-приватного партнерства для забезпечення успішної реалізації проектів, спрямованих на розвиток регіональної інфраструктури, підвищення якості життя населення, покращення стану навколишнього природного середовища.

6. Удосконалення механізму залучення і використання фінансових ресурсів міжнародних фінансових організацій та міжнародної технічної допомоги для підтримки регіонального розвитку, а також виконання порядку денного асоціації Україна - ЄС, що є однією з умов започаткування програми секторальної бюджетної підтримки у сфері регіонального розвитку, як це передбачено Державною стратегією розвитку на період до 2020 року.

Реальні кроки на шляху модернізації фінансового забезпечення державної регіональної політики започатковані в 2015 році з прийняттям на центральному рівні системних новацій у бюджетно-податковій сфері :

По-перше , розширена дохідна база місцевих бюджетів, зокрема за бюджетами: об'єднаної громади, району, міст обласного значення закріплено 60% ПДФО, 25% екологічного податку, 100% акцизного податку з реалізації підакцизних товарів (2-5%), 100% плати за надання адмінпослуг, 100% державного мита, 100% єдиного податку, 100% податку на майно(розширивши його базу оподаткування).

По-друге, в Державному бюджеті на 2016 рік запроваджено прямі міжбюджетні відносини з об'єднаними територіальними громадами, тобто ці громади наділені повноваженнями рівнозначними повноваженням міст обласного значення. Для об'єднаних територіальних громад запроваджено базову дотацію для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій.

По-третє, відмінена дотація вирівнювання , як між бюджетний трансфер, а запроваджено субвенції місцевим бюджетам з державного бюджету: освітню, медичну, на підготовку робітничих кадрів.

По-четверте, Міністерство фінансів України не визначає і не доводить індикативні показники виконання місцевих бюджетів.

По-п'яте , скасовано середньострокові позики.

По-шосте, відмінено поділ надходжень до місцевих бюджетів на закріплені (кошик №1) та власні (кошик №2), який було запроваджено в листопаді 2012р.

Успішне проведення бюджетної децентралізації полягає у модернізації бюджетних механізмів фінансового забезпечення регіонального розвитку, забезпеченні переходу від патерналістської моделі міжбюджетних відносин до внутрішньо-орієнтованої моделі соціально-економічного розвитку територіальних громад, ефективного використання їх власного потенціалу [5,с.135].

Висновки. В результаті проведення модернізації фінансового забезпечення очікується на центральному рівні виконання основних завдань визначених у Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року спрямованих на створення збалансованої і прозорої системи державних фінансів та ефективного управління бюджетними ресурсами, що забезпечить виконання урядом покладених на нього функцій формування та реалізації державної регіональної політики, зокрема:

створення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів виконавчої влади, здатної забезпечити доступність та якість публічних послуг, що надаються такими органами;

- здійснення бюджетної децентралізації шляхом перерозподілу загальнодержавних податків, забезпечення гарантованої Конституцією України автономності місцевих бюджетів, закріплення за кожною ланкою самоврядування стабільної дохідної бази для реалізації їх функцій та стимулювання податкоспроможності громад;

- створення належних фінансових умов для зміцнення економічної бази розвитку територіальних громад.

На регіональному та місцевому рівнях:

- запровадження елементів ринкової моделі управління державними фінансами, зокрема, програмно-цільовий метод бюджетування, середньострокове бюджетне прогнозування, стратегічне планування діяльності головних розпорядників бюджетних коштів;

- впровадження середньострокового і довгострокового планування бюджету розвитку, що має спрямування на реалізацію інвестиційних програм (проектів);

- закріплення за місцевими бюджетами частки національних податків, котра не враховуватиметься при розрахунку міжбюджетних трансфертів. Найефективнішим заходом (поділяємо думку О.О. Молдавана [8,с.62]) є закріплення за місцевими бюджетами частини податку на прибуток підприємств, що сприятиме їх зацікавленості в зростанні надходжень цього податку та поліпшенні умов ведення бізнесу;

- зростання зацікавленості у місцевих органах влади в ефективності реалізації податкового потенціалу регіону;

- збільшення фінансової підтримки регіонального розвитку в рамках міжнародних програм та співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

Проте, стверджувати, що запроваджені новації дадуть тільки позитивний результат, передчасно. Специфіка розвитку регіонів в Україні є неоднорідною, а бюджетна децентралізація, за оцінками експертів, явище багатоаспектне та неоднозначне.

Отже, процес реформування, модернізації має початок і немає завершення, тому напрямом подальших досліджень, залишається аналіз ризиків та викликів, пов'язаних із бюджетною децентралізацією.

Перелік посилань:

1. Возняк Г.В. Бюджетні механізми підтримки розвитку регіонів в умовах модернізації економіки України /Г.В. Возняк// *Регіональна економіка*.-2013.-№3-с. 205-216.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014р №385 «Про Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року» [Електронний ресурс].- Режим доступу:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-p>.

3. Закон України «Про засади державної регіональної політики» [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.

4. Піхотський В.Ф. Стабільність фінансової системи через ефективне використання бюджетних коштів /В.Ф. Піхоцький// *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Збірник наукових праць. Випуск 3(107). Інститут регіональних досліджень НАН України, 2014,-с.332-338.*

5. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні. Наукова доповідь /НАН України ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України/За наук.ред. В.С. Кравціва – Львів,2015.-204с.(Серія «Проблеми регіонального розвитку»).

6. Фінансові механізми формування конвергентної моделі регіонального розвитку:монографія НАН України, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України/За наук. ред. Сторонянської І.З. - Львів,-2014.-438с.

7. Патрік Крауліх, Гунтер Вайланд. Програмно-цільовий метод бюджетування у Федеральній землі Гессен, Німеччина / Патрік Крауліх, Гунтер Вайланд // *Фінанси України*. -2014. -№11 .-с.7-16.

8. Молдаван О.О. Новий етап реформи системи державних фінансів України: ключові пріоритети та завдання/О.О. Молдаван// *Фінанси України*. -2014.-№8.-с.57-69.

Стаття надійшла: 16.05.2016 р.

Рецензент: д.е.н., проф. Бабич Д.В.

УДК 330.1:332.1

JEL Classification: A10, R12, R58

КАТЕГОРІЇ “ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР” І “ПРОСТОРОВА ЕКОНОМІКА” В РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Яскал І.В., к.е.н.

Буковинський державний фінансово-економічний університет, м. Чернівці

Анотація. У статті проведено теоретичний аналіз категорій “простір”, “економічний простір”, “просторова економіка” з метою подальшого розвитку концепції економічного простору. Розгля-